

Бурят-Монголоор ҮНЭН

СССР-ий Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно
Советэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 214 (6391)

ОКТАБРИН
26
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1952 он

Сэн 20 мүнэг.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО?

ПАРТИН XIX СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИНҮҮД
БА НҮХЭР И. В. СТАЛИНАЙ ТҮҮХЭТЭ ҮГЭ
СОВЕТСКЭ АРАДЫЕ КОММУНИЗМЫН ТҮЛӨӨ ШЭН
ГАБЬЯТА ТЭМСЭЛДЭ ЗОРИГЖУУЛНА: Агууехэ ста-
линка программаар зоригжонхой. В. Маханчев.—Хони-
шодой эршэтэ ажал (1-дэх иуур).

ПАРТИИНА АЖАБАЙДАЛ: Г. Караманов.—Пол-
гическэ нуралсалай түрүүшын үдэрнүүд (2-дох иуур).

ПАРТИН XIX СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИНҮҮ-
ДЫЕ ШУДАЛНА (2-дох иуур):

А. Тепанов.—Гадаадын интервентүүднээ Далима
Востотой сүүлээгдөөр гүшал жэлэй ой (2-дох иуур).

Б. Цыренов.—Хонн олоор үсхэбэрлхын түлөө ил-
жэ тэмсэнэбди (3-дах иуур).

Ш. Чимитдоржиев.—Революциин түлөө тэмсэнэ хө-
руулхан фильм (3-дах иуур).

Генеральна Ассамблейн пленарна заседани (3-дах
иуур).

Д. Бочаров.—Улсхоорондын шэнжэлэл (4-дах
иуур).

Корейдэхн событиүүд (4-дах иуур).

ПАРТИН XIX СЪЕЗДЫН ТҮҮХЭТЭ ДОКУМЕНТНҮҮДЫЕ ҮРГЭНӨӨР ТАЙЛБАРЛХА

Союзай Коммунист-
партиин XIX съезд болбол
партиин ба бүхы советскэ
ажабайдалда түүхэтэ гай-
гын событи мүн байна. Съезд
манай партиин суута илал-
дай дунгуудыс гаргаад, ураг-
коммунизм тээшэ дабшал-
а асарн ехэ перспективнүү-
үжэ үгэбэ.

Советскэ арад мэтэ, Бурят-
Монголой ажалшад болбол съез-
дэдмэрилдэ тон анхаралтай-
андажа, Эхэ оройнгоо тү-
гүнзэггээр баярлап, съез-
д шийдхэбэринүүдыс ба нүхэр
Ш. Чимитдоржиев түүхэтэ үгэс
шудалжа байна. Манай
дотор коммунизмын харуул-
гын байшангыс байгуулхын тү-
рөөскэ хүнүүдэй нугаршагүй
эрмэлзэлгэ ба нанал болол
документнүүд дотор али то-
нарагдана, социализмнаа ком-
мунизм орохо зам ба бодото ус-
түд тэдэн соо тодорхойлог-

1955 онуудта СССР-е
хэ табатахы табанжэлэй тү-
рөө партиин XIX съездын
хийдхэбэринүүд хадаа советскэ гү-
сэ шадалыс саашадан
тэрэнэй ажахыс ба культу-
рн үдэм хүжөөхэ тодорхой
хүжөөр манай оройн ажал-
шадан коммунизма болбол амгалан
ба культурна байгуулал-
д мүн, тэрэ хадаа социа-
лизмын коммунизма орохо зам
тон ехэ алхам болохо юм.

Союз доторхы коммунист-
партиин байгуулалтын зорилгонуудыс
айлхо зуураа, партиин XIX
съезда «СССР дотор социа-
лизмын экономика проблемэ-
рнүүд нүхэр Сталинай сээ-
сэбэл хөтөлбөри болго-
хы тухай, ВКП(б)-гэй Ус-
түдлалтануудыс оруулаха тус-
лам программыс шийдхэ-
бэринүүд шийдхэбэри-
ндаа манай партида угаа ехэ
хүжөөр байна. Парти ту-
рэнэй нэгдэлэе хамгаалха
ард зонтой холбоо
барилхын бэхжүүлхэ тухай,
нүхэр хүндые үргэхэ ба
гүшүүдэй харюусалгыс
тухай тэдэ шийдхэбэ-
ринүүд дотор хэлэгдэнэ.

Союз шийдхэбэринүүдыс бэ-
рэлдэ хадаа манай Эхэ орой-
н хүсэ хэтэй болгохо,
Союзтаар толгойлогдохо
байрбарилхай, демократ-
измын социализмын лагерие
бэхжүүлхэ хэрэгтэ ехэ оруу-
лаха болохо байна.

Социалистическэ партиин XIX
хийдхэбэринүүдыс, нүхэр
Сталинай хэлээн үгэс шу-
ураа, манай республикн
үйлэдбэринүүд түсэбэ
ба үлүүлэн дүүргэхэ ту-
рэнэе мэдүүлнэ. Тэдэнэр
тухайгаа, Коммунистическэ
партиин XIX съездын шийдхэ-
бэринүүд нүхэр Сталинай хэлээн
үгэс тэрөөскэ шөнэ
шадаруулна, — гэжэ
департамент Христофор Маха-
нчев хэлэнэ.—транспор-
т Сталинска табатахы
соо хараалагдана зо-
рлоо ажалтатыйгаар дүүр-
гэхэ бүхы хүсээс элсүүлхэ.

Союз аймагай Сталинай нэ-
рүүлхэ ажахын артелиин
харьяа фермыс даагша
жигитой манай республи-
кн орохо тарашадай нанал
шадан тэдэр нигэжэ
шадан.

Союз XIX съездын шийдхэ-
бэринүүд манай культурна байда-
гын колхозно тарашада

заажэ үгэнэ. Жириэй хүнүүд, ма-
над тухайда сэг үргэлжын анха-
рал хяндүүлгатай түлөө Комму-
нистическэ партидаа, Советскэ
уравительстводаа, нүхэр Сталиндаа
баярыс хүргэнэб.

Республикн ажалшад парти-
ническэ ба үйлэдбэрин эдэбхи
хэлгээлэй нмэ жэшээнүүдыс тон
олоор харуулжа болон.

Ажалшад политическэ ба
ажалай эдэбхины бүхы хэмжээгэр
дэмжэхэ, Сталинска шөнэ табан-
жэлэй түсэбэ болзорхоон урид
дүүргэхын түлөө колхознигуудай
дунда дэлгэрлэн социалистическэ
мүрүсөө толгойлохо гэшэ парти-
на, советскэ ба комсомольско ор-
ганизацинуудай шухала зорилго
мүн.

Партиин аймгай ба городской
комитетүүд партийна эхин органи-
зацинуудай суглаануудыс, парти-
на эдэбхитэй суглаануудыс үнэр-
гэжэ, партиин XIX съездын дү-
гүүд тухай асуудал зүбшэн хэл-
сэлдэ эмхидхэхэ зэргэтэй. Мүн
фабриканууд ба заводуудта, кол-
хозууд ба МТС-үүдтэ, эмхи зур-
гаанууд ба нуралсалай заведени-
нүүдтэ ажалшад хамтын сугла-
нууд зарлагдажа, «Партиин XIX
съезд ба манай орон дотор комму-
низм байгуулхы зорилгонууд» гэнэ
асуудал зүбшэн хэлсэлдэ
хэ ёһотой. Эдэ суглаанууд дээрэ
хүдэлмэридхи дутуу дундануудаа
эрид хурсаар элрүүлхэ, шүүмжлэ-
лэл ба өөрөө шүүмжэлгэ дэлгэр-
үүлхэ, ажахын ба культурна хү-
дэлмэрин талаар тодорхой зорил-
гонуудыс хараалха шухала.

Партиин XIX съездын түүхэтэ
документнүүдыс тайлбарлан олг-
гуулга сэг зурын кампаней бэшэ
юм. Съездын материалнууд хадаа
ниитэ-политическэ бүхы хүдэлмэ-
рин үндэлэ нуури болгодохо зэр-
гэтэй. Тинмэнэ партийна ба ком-
сомольско организацинууд, куль-
турна ба научна эмхи зургаанууд
хадаа съездын материалнуудыс
тайлбарилха талаар ехэ бодом-
жойгоор, тодорхой түсэб зохёхо
уялгатай.

Манай республикн ажалшад
съездын материалнуудтай гүнзэг-
гөөр танилсуулхын тула энэ хэрэгтэ
партиин-советскэ элбхитэдэе,
лекторнүүдыс, элдхэлшэдэе, агит-
аторнүүдыс, хүдөөгэй интеллиген-
цие хабзадуулаха, ниитэ-полити-
ческэ хүдэлмэрин бүхы формо-
нуудыс—харуулан олгуулха агит-
ацие, хэблэл ба радио, культу-
рн-гэгээрэлэй эмхи зургаануудыс
хэрэглэхэ шухала. Съездын мате-
риалуудыс тайлбарилха талаар
ниитэ-политическэ хүдэлмэрин
формонууд ба методүүд тухай
асуудал агитаторнуудай аймгай
гү, али кустовой суглаанууд, пар-
тиин айкомнуудай ба горкомнуудай
элдхэлшэдэй инструктивна зүблөө-
нүүд, хүдөөгэй лекторскэ нэгдэл-
нүүдэй ба политическэ болон науч-
на эрлэм дэлгэрүүлхэ обществен-
нуудай отделенинүүдэй зүблөөнүүд
дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ зэргэтэй.

Партийна Комитетүүд хадаа
съездын шийдхэбэринүүдыс тайл-
барилха хэрэгтэ туйламажа
үзүүлхын тула эхин парторганиза-
цинуудтэ партиин-советскэ элб-
хитэдэй зүбнэ хүнүүдыс элгээхэ
зэргэтэй. Съездын материалнуудыс
тайлбарилха талаар ниитэ-поли-
тическэ хүдэлмэри болбол респу-
бликнай ажалшад урда табиг-
данаан ажахын-политическэ зо-
рилгонуудтай нитта холбоотойгоор
ябуулагдажа, промышленна пред-
приятинуудай үйлэдбэрини түсэ-
бүүдыс ажалтатыйгаар дүүргэ-
хын, адуу малаа жэшээтэй найнаар
ондо оруулхын түлөө социалисти-
ческэ мүрүсөө үргэнөөр дэлгэрүүл-
сэхэ зорилготой.

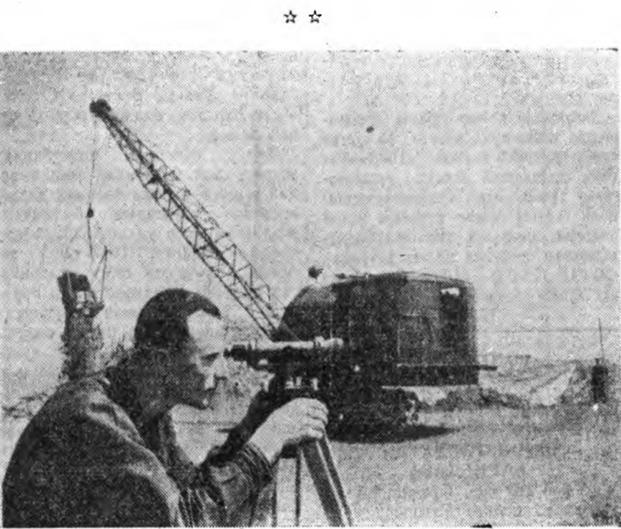
Партиин XIX съездын түүхэтэ
хийдхэбэринүүдээр ба нүхэр
Сталинай хэлээн сээсэмэргэл
үгөөр зоригжуулагдана советскэ
Бурят-Монголой ажал-
шад Ленин — Сталинай парти-
нис тойрон улам ниттаар жагса-
жа, ажахын ба культурна байгуу-
лалтын бүхы байбаринуудта шэнэ
илалтануудыс туйлаха байна.

Бурят-Монголой түмэрэмшад
эдэ үдэрнүүдтэ тон ехэ зоригжол-
тойгоор ажаллажа байна. Комму-
нистическэ партиин XIX съездын
хийдхэбэринүүдэй ба нүхэр
Сталинай түүхэтэ үгын хар-
юуда шэнэ амжалтануудыс туй-
лахын түлөө тэмсэнэ.

Мүнөө паровозно машинистнууд
социалистическэ мүрүсөөнэй түрүү
зэргэдэ ябана. Тэдэнэр съездын ур-
да тээхи стахановска вахтын үдэл
нормоноо үдүү 200 мянган тонно
ашаа тээхэн, 700 гаран состав жо-
лоодожо ябуулан байгаа.

Ленин — Сталинай партиин съез-
дын шийдхэбэринүүдээр урмаша-
нан дүрбэдхи отделеени локомо-
тивна бригадануудай коллективүү-
дэй машинистнууд гансахан октяб-
рин түрүүшын 23 үдэр соо түсэб-
нөө гадуур нилээд сэхэ ашаа шэр-
гээд байнэ.

Партиин XIX съездын шийдхэбэринүүд ба нүхэр И. В. Сталинай түүхэтэ үгэ советскэ арадые коммунизмын түлөө шэн габьяата тэмсэлдэ зоригжуулна



Белорусска ССР. СССР-е хүжөөхэ табатахы табанжэлэй түсэб тушаа
ВКП(б)-гэй XIX съездын директивнүүдтэ Белоруссида намаг газарнуудыс хатааха
хүдэлмэри үргэдхэхэ гэжэ хараална.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ивановска машинно-мелиоративна станциин механизаторнууд
Ивановска районой Лениной нэрэмжэтэ колхоздо магистральна канал табиха
байна. Учтагой начальник комсомолец Н. Краутов наада хадаа харгана.

ТАСС-эй фотохронико.

Агууехэ сталинска программаар зоригжонхой

ЛЕНИНГРАД, октябрин 24.
(ТАСС). С. М. Кировэй нэрэмжэ-
тэ «Электросила» заводой коллек-
тив партиин XIX съездын түүхэ-
тэ документнүүдыс тэмсэлэй дай-
шадхы программа мүн гэжэ хүлээн
абаа.

Заводой коммунистууд табата-
хы табанжэлэй түсэб тушаа съез-
дын директивнүүдыс гүнзэггөөр
тайлбарилна. Партокм хадаа парти-
на болон инженерно-техническэ
хүдэлмэрилэгшэдэй дундааа нил-
ээд бэлдхэлтэй 20 элдхэлшэдэе
баталба, тэдэнэр цехүүд дотор
элдхэл хэнэ.

«Сталинска агууехэ барилганууд
— коммунизмын материално-тех-
ническэ база байгуулгада шухала
нүүд тухай мэдэнүүд цехүүдлээ
конструкторнууд В. Волковой ба
Ф. Левчугой элдхэлшэдэе үсэ-
гэлдэр дунда машинануудай цех
соо, мүн шухалгын цех соо олон
зүүрээд ажалшад сохосо. Техн-

ческэ наукануудай кандидат
П. Ипатов «Техническэ прогрессей
түлөө тэмсэл—табатахы табанжэ-
лэй түсэбэ амжалтатыйгаар дүүр-
гэхэ шухалз условн мүн» гэнэн
элдхэл хэбэ.

«Электросила» заводой комму-
нистууд XIX съездын шийдхэбэри-
нүүдыс тайлбарилха ябадалыс
шэнэ табанжэлдэ өөршгөөр завод-
ой үмэнэ табигдана тодорхой
зорилгонуудтай холбоно. Тус заво-
дой шэнэ барилгануудай зах-
илнуудыс бөлүүлхын тула угаа
ехэ творческо дэбжэлтэтэйгээр хү-
дэлмэрилнэ.

Электрическэ машинануудыс
байгуулгада шэнэ амжалта-
нууд тухай мэдэнүүд цехүүдлээ
үдэр нури абтана. Ахалагша мас-
тер Н. Тихомировой участвогай хү-
дэлмэрилэгшэд өөршгөөр уялгыс
үлүүлэн дүүргэнэ тухайгаа үсэ-
гэлдэр мэдээсэ.

Творческо эршэ шадалай шэнэ дэбжэлтэ

КРАСНОЯРСК. (ТАСС). Пар-
тиин XIX съездын шийдхэбэринүүд
ба нүхэр И. В. Сталинай хэлээн
үгэ хизаарай ажалшад творческо
«ажал-ябуулгада шэнэ дэбжэлтэ ту-
рүүлээ. Зүүн-Енисейскэ тайгын шах-
тернууд, мошоло, Красноярскын
предприятинуудай булад хайлуу-
лагшад ба машина бүтээгшэд мэ-
най орондо коммунизм байгуула-
тын асарн ехэ программэс бэс-
лүүлгэдэ бүхы хүсээс үгэхөөр бэл-
эн байнэ тухайгаа мэдүүлбэ.

удаан сагай ажал-ябуулгын дүн-
гүүдыс гаргаба. Энэ дүнгуудыс
харахала баярламаар байна, агуу-
ехэ эршэ зоригыс тэдэнэр түрүү-
лээ. Агууехэ Сталинска сэг үдэл
ажалуука жаргалыс бидэнэр ла-
хын дахин үзэнбди. Инаг вождэ
Сталинайгаа ашыс харюулхын
тулада, хүсэ шадалаа хайрлэнгүй-
гөөр ажалла!

Красноярска паровозо-вагонаха-
барилгын заводто болонон цехүүд-
лээн дээрэ инструментальна цехын
эрхим фрезеровщик коммунист Ме-
режников нигээ мэдүүлэ.

Партиин съездыс нэрэтэй түр-
тэйгөөр утахын түлөө мүрүсэхэ
зуураа, фрезеровщик Мережников
жэл хэлдэйгүнээ үдүү нормо
дошо бэшээр дүүргэнэ.

— Съезд болбол коммунистическэ
партиин ба советскэ арадай

Энэ стахановцын жэшээгээр 100
гаран хүдэлмэришэд жэл хаха-
лайгаа нормонуудыс дүүргэнэ
байна.

Республикн түмэрэмшад ажалта

Бурят-Монголой түмэрэмшад
эдэ үдэрнүүдтэ тон ехэ зоригжол-
тойгоор ажаллажа байна. Комму-
нистическэ партиин XIX съездын
хийдхэбэринүүдэй ба нүхэр
Сталинай түүхэтэ үгын хар-
юуда шэнэ амжалтануудыс туй-
лахын түлөө тэмсэнэ.

Лавринович, Нумченко, Мазаник,
Надмитов, Доржиев гэгшэдэй хү-
тэлбэрлэдэ бригаданууд рейс бэ-
хэндөө нормоноо гадуур 1099—
1500 тонно ашаа шэрэнэ.

Хонишодой эршэтэ ажал

Ярууны аймагай Эгэтын сомо-
ной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой
гэшүүд 1949 ондо хамтынгаа
суглаагаар залуу колхозник Гон-
чик-Жамсо Жигжитовыс хонино-
й-тараа фермыс даагша болгон
томиллон байгаа. Тэдэнэр нүхэр
Жигжитовыс энэ харюусалга-
тай хүдэлмэридэ дэбжүүлхэдэ,
колхозойнгоо хонин ажалыс улам
саашан хүжөөхэ ба ашаг олзынэ
дээшлүүлхэ гэжэ тэрэндэ найдаа
нэн.

ра баригдаа. Байгша ондо энэ кол-
хоз гүрэндөө 24 центнерэй орондо
33,18 центнер эрхим шанартай ноо-
ло тушаажа, нооно тушааха түсэ-
бөө 140,7 процент дүүргэбэ. Алтай-
ска мернос үлгэрэй зарим хонин-
ноо 9 килограмм ноохон хай-
шалагдаа. Энэ колхоз гансахан хо-
ниной ноохонгоо 40.000 түхэригэй
олзо доход оруулхан ба нооно ту-
шааха түсэбөө үлүүлэн дүүргэнэй
түлөө 100 центнер тарья, 600 цент-
нер үбнэ, 18.700 литр нү, 1.200 үн-
дэгэ ба 15 центнер мяха гүрэндэ ту-
шааха түсэбнөө хүнгэлүүлээ. Кол-
хознигууд хонин ажалынгаа эгээн
олзо доход ехэтэй халбарн бай-
шыен мэдэжэ, хонин хүрэгөө ганса-
шыс тоогонь талаар бэшэ, мүн
шанарайн талаар хайжаруулхын
түлөө оролдон. Мүнөө энэ колхоз
хонидой табан отаратай. Отарануу-
дын бараандаа мэргэжэлтэй кадр-
нуудаар хангагданхай. Эрхим хони-
шон нүхэр Цымбыдеева Думма
олон жэлдэ хонин ажал дээрэ хүдэл-
мэрилжэ, дүй дүршэл ехэтэй болонон
тула хонин үсхэбэрлэхэ түсэбөө жэл
бури үлүүлэн дүүргэнэ.

Колхозой правлени нүхэр Жиг-
житовтэ 664 толгой хонин даалгажа
үгэнэн байна. Нүхэр Жигжитов
хонишодой ажалыс эмхидхэжэ шадаа.
Тэрэнэй ашаар хонин хүрэгын
жэл бүри олошоржо, ашаг олзынэ
дээшлэжэ эхлэбэ. Үсөөхэн жэл
соо нүхэр Жигжитовтэ даажа бай-
нэ ОТФ 3 мянга гаран толгой хо-
ниной болоо. Урдаа табигдана
зорилгонуудыс дүүргэхын түлөө бүхы
хониншод хүсэ шадалаа гарган
ажаллажа оронон байна. Хонишон
бүхэн даажа байнэ хонидоо зоо-
техническэ заабарини ёшоор харуу-
надаг, хурьгадыс гарзалуулангүй
түлжүүлдэг болонон байна. 1952
ондо энэ колхоз 2350 толгой хони-
ной болохо түсэбтэй байнэ аад,
октябрин 1-нэй байдалаар 2539
толгой хонитой боложо, жэлэйнгээ
түсэбэ 189 хонёр үлүүлэн дүүр-
гээд, ноябрь ба декабрь харанууд
соо үшөө 300 толгой хурьга аба-
хаа хүлээжэ байна.

Энэ жэлдэ нүхэр Цымбыдеева
310 толгой эхэ хонингоо 342 хурьга
абажа, буриин бүтэнээр түлжүүлээ.
Мүн хонишон Н. Дашнева 110 хо-
нинойгоо 125 хурьга, Д. Дашнева
101 хонингоо 104 хурьга абажа,
найнаар түлжүүлэн байха юм.

Гадна, тус колхоз энэ жэлдэ мя-
ха бэлдхэлэй түсэбтэ оруулан, 410
толгой хонин гүрэндэ тушаагаа. Хо-
нин ажалай ашаг олзынэ найн мэд-
дэгэ болонон энэ колхозой хүтэл-
бэрлэгшэд нинитынгээ малые ду-
лаан байраар гүйсэд хангахын тү-
лөө оролдон. Мүнөө жэлдэ Гаври-
лова гэжэ газарта 600 хониной
байха болбосон түхэлтэй шэнэ бай-

Советскэ Союзай Коммунистическэ
партиин XIX съездын шийдхэбэри-
нүүдээр зоригжон хониншод фер-
мыс даагша, колхозно үйлэдбэрини
дүршэлтэй хүтэлбэрлэгшэ нүхэр
Жигжитовтэй хүтэлбэрээр илангаяа
ехэ дэбжэлтэтэйгээр ажаллажа
байна. Тэдэнэй бүхы нанал болол
ба хүсэл эрмэлзэл табатахы табан-
жэлэй агууехэ хараа түсэбүүдыс
бодотоор бэлдүүлэхэ хэрэгтэ шэг-
лүүлэгдэнхэй.

В. Маханчев.

Шэнэ табанжэлыс болзорхоон урид дүүргэхэбди

Улан-Удын судно заабарилгын
заводой хүдэлмэришэд, инженерно-
техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба ал-
бахажашад бүхы советскэ ардагша
хамта түрэл Коммунистическэ пар-
тиингаа XIX съездын шийдхэбэри-
нүүдыс патриотическа ехэ дэбжэл-
тэтэйгээр утгаа. Мүнөө заводой хү-
дэлмэришэд съездын материалнуудыс
шудалха зуураа, партиин та-
биан зорилгонуудыс эршэтэ ажа-
лараа бэлдүүлхэ хүсэлэнтэй бай-
нэ тухайгаа мэдүүлнэ.

билэ советскэ хүнүүд болзорхоон
урид бэлдүүлхэ байхабди, яахадаа
гэгээд советскэ арадыс Ленин —
Сталинай сээсн мэргэн парти ком-
мунизм тээшэ хүтэлбэрлэжэ абана.

Механическэ цехын токарь-ста-
хановец нүхэр Кузьма Рагускин
съездын шийдхэбэригэй танилсаад,
дүгээжэ хөөрөбэ:

Токарь Рагускин партиин XIX
съездын боложо байнэ үдэрнүүдтэ
ба мүнөө үдэл халаан соогоо хоёр
нормо эрхим шанартайгаар дүүргэ-
нэ.

— Табатахы табанжэлэй түсэбэ

Стахановец Кузьма Рагускинай
методыс халан абашад заводой цех-
үүдээр олошорно. Жэшээн, фрезе-
ровщик Хомяков, слесарьүүд
Григорьев, Шубин, токарь Чагирев
болон бусад мүнөө хоёр нормо хү-
рэтэр дүүргэнэ.

К. Коновалов.

Шэнэ уялгануудыс абана

ТОРИ. (Телефоноор абтаба).
Аймагай колхозуудта, машинно-
тракторна станцинуудта, эмхи зур-
гаануудта партиин XIX съездын
хийдхэбэринүүдтэй танилсажа бай-
на. Колхозууд болон МТС-үүдэй,
эмхи зургаануудай партийна эхин
организацинууд агитаторнуудай се-
минарнуудыс үнгэргэбэ. Мүнөө агит-
аторнууд, элдхэлшэд олонинтэй
ажалшад дунда партиин XIX
съездын материалнуудаар элдхэл-
нүүд болон хөөрлөөнүүдыс хэжэ
эхлэнхэй. «Улаан Бургалтай», «За-
веты Ильича», Сталинай нэрэмжэ-
тэ болон бусад колхозуудта, То-
рини МТС-тэ хөөрлөөнүүд эдэ-
хитэйгээр үнгэрэ.

корнеплод хурялгада олоороо гара-
жа хүдэлмэрилнэ. Мүн малай бай-
рануудыс заабарилжа, байра бү-
хэндэ кормушкануудыс түхээржэ
байна.

Партиин XIX съездын шийдхэбэ-
ринүүдээр зоригжон, аймагай кол-
хознигууд Октябрин урда тээхи
мүрүсөөндэ оролсожо, шэнэ уялга-
нуудыс абана. Сталинай нэрэмжэ-
тэ колхозой гэшүүд партиин XIX
съездын шийдхэбэринүүдтэй танил-
саад, малай үбэлжэлгэдэ бэлдхэ-
лыс ойрын үдэрнүүдтэ түгсэхэхэ,
байгша харын 30 болотор соломо,
механик хүрилжэ абаха, тэжээлэй
корнеплодуудыс хуряаха, малай
байрануудыс заабарилжа дүүргэ-
хэ, мал үсхэбэрлэхэ энэ жэлэй тү-
сэбэс бүхы түрэлэй малаар декаб-
рини 1 болотор дүүргэхэ уялга
абанан байна. Мүнөө тус колхозой
гэшүүд соломо, михинээ, тэжээлэй

Аймагай колхозууд хүдөө ажа-
хын жэлыс амжалтатыйгаар түгэс-
хын түлөө тэмсэжэ байна.
«Улаан Бургалтай» колхозой гэш-
үүд орооното культурануудыс хур-
яагаад, үрнэнэй ба страховой
фондуудыс байгуулха түсэбөө
дүүргээ.

М. Толкач.

А. Шатусев.

СССР дотор социализмын экономика «Мемэнүүд» гэжэ И. В. Сталинай зохёол Албанида хэблэгдэбэ

МА. (ТАСС). «СССР дотор социализмын экономика
проблемэ» гэжэ И. В. Сталинай зохёолтой бүрин текстэ «Зери и
Популит» газетэ октябрин 19-нэй ба 21-нэй номернуудта толгилбо.

ПАРТИНА АЖАБАЙДАЛ

Политическэ хуралсалай түрүүшын үдэрнүүд

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XIX съездын шийдхэбэринуудээр зэбсэглэгдэн манай партиина организаци коммунистуудай марксистско-ленинскэ хуралсалда хэзээ хэзээнэйхиэ ехэ анхарал хандуулна. Партиина гэгээрэлэй системэдэ үнгэргэгдэн түрүүшын заняинууд политическэ хуралсалаа саашадан дээшлүүлхын түлөө коммунистуудай ба партиинабэшэ эдэхитэй оролдогоо улам ехээр гаргадаг болоһые харуулба.

Энэ жэлдэ манай район дотор 165 кружогууд ба политургуулинууд эмхидхэгдэжэ, тэрэндэ 3 мянга үлүүтэй хүнүүд хуралсана.

Бүхэ кружогуудай болон политургуулинуудай түрүүшын заняинууд октябрийн 15—16-да болоһон байна. Тэдэндэ партиин райкомһоо ба парткомуудһаа түлөөлгөшдэ эльгэгдэжэ, идейнэ талаараа заняинуудай хэр зэргээр үнгэргэгдэһие шалганан байна. Лениний орденго паровозо-вагонно, мотор заһабарилгын заводуудай ба промышленнэ бусад предпритиинуудай партиина организацинуудта эмхидхэгдэн кружогуудай ба политургуулинуудай түрүүшын заняинууд эмхитэйгээр үнгэргэгдөө.

Паровозо-вагонно заводой капитальна барилгын таһагай партиина организацин ажаба үзэе. Энэ партиина организацин бүхэ коммунистууд октябрийн 1-нэ партиина хуралсалаа эхилһэн байна. Олонхи коммунистуудын партиин түүхые шудалха дээшлүүлэгдэн түхэлэй кружогто хуралсана. Энэ кружогто (пропагандистнэ нүхэр Самолетов) 4 заняи үнгэргэгдөө. Нүхэр Самолетов теоретическэ бэлдхэл хайнтай, пропагандистка дүй дүршэл экэтэй юм. Заняинуудһаа һонирхолтойгоор, идейнэ элдэ хэмжэндэ үнгэргэнэ. Энэ кружогто ирагшад заняи бүхэндэ гэгэдэнгүйгээр эрдэг, пропагандистын хөөрөө анхаралтайгаар шагтадаг, марксистско-ленинзмийн классигуудай зохёолнууды нэмжэ уншалсадаг, конспект табигда байха юм. Тэдэнэр мүнөө «Ородой социал-демократуудай зорилгонууд» гэһэн В. И. Лениний, «Российска социал-демократи ба тэрэнэй ойрын зорилгонууд» гэһэн И. В. Сталиний зохёолнууды шудалжа, конспект табига. Пропагандист нүхэр Самолетов пропагандистнуудай сар үргэлжин семинарта ходооло байлсажа, тэрэндэ эдэхитэйгээр хабаадсалсадаг юм.

Тэршэлэн ПВЗ-гэй модо дархалгалын үргэн хэрэглэлэй эд бараа гаргадаг цехүүдэй партиина организацинуудай дэргэдэ эмхидхэгдэн кружогуудай заняинууд мүн лэ эмхитэйгээр үнгэргэгдэнэ. Энэ жэлдэ партиин түүхые шудалха хөөрлөөдөнүүды үнгэргөө. Шинжа тосхой ажалшад ба колхознигууд нүхэр Маленковой элдхэлые ехэ һонирхолтойгоор шагтана ба һонирхоһон асуудалуудтаа тодорхой хариюнууды абанан байна.

Мүнөө тус агитколлективэй агитаторнууд нүхэр Сталиний хэлһэн түүхэтэ үгнүүдые, СССР-ые хүгжөөжэ табандахи табанжэлэй түсэб тушаа съездын директивнүүдээр ойлгууламжын хүдэлмэри үдэр бүри ябуулна.

Г. Караманов, КПСС-эй Железнодорнон райкомой секретарь.

Партиин XIX съездын шийдхэбэринууды шудална

Агитаторнууд участогуудтаа гараба

Партиин XIX съезд дээрэ нүхэр Маленковой хэлһэн тоосоот элдхэлэй газетнүүдтэ хэблэгдэхэтэй сасу Түхэнэй аймагай Шинжинскэ Территориальна партиина организаци агитаторнуудай инструктивна зүблөө үнгэргэһэн байна. Энэ зүблөөн дээрэ агитколлективэй хүтэлбэрлэгш нүхэр Ильсов съездын материалнуудтай ажалшадые танилсуулха талаар агитаторнуудай зорилго тухай хөөржэ үгөө.

Тэрэ дары агитаторнууд нүхэд Смирнова, Канакина, Коношикин, Чекашев, Хахина ба бусад дажа абанан участогуудтаа гаражи, нүхэр Маленковой тоосоото элдхэл

П. Демин.

Һонирхолтой хөөрлөөдөнүүды үнгэргэнэ

Кяхта городой предпритиинууд, эмхи зургаанууд ба хургуулинуудай багшанаарай коллективүүд партиин XIX съездын түүхэтэ шийдхэбэринууды үргэнөөр шудалжа байна.

Хүдөө ажахын техникумэй бүхэ курсануудай классна хүтэлбэрлэгшэд съездын материалнуудтаа хөөрлөөдөнүүды үнгэргэнэ. Тийнхэ зуураа, тэдэнэр элдэб диаграмманууд

«Механлит» заводой цехүүдтэ

Улан-Удын предпритиинуудай цехүүдээр партиин XIX съездын хүдэлмэрийн дүнгүүд ба съезд дээрэ нүхэр Сталиний хэлһэн түүхэтэ үгнүүд тушаа хөөрлөөдөнүүд үнгэргэгдэжэ байна.

Мүнөө «Механлит» заводой цехүүдтэ 16 агитатор хүдэлмэрийнэ. Тэдэнэр һүүлэй үедэ хамта дээрэ 50 шахуу хөөрлөөдөнүүды үнгэргэжэ, нүхэр Маленковой тоосоото

Агитаторнуудай семинар

ХОРИНСК. (Телефоноор абтаба). Наяхан Хорин аймагай Лениний нэрэмжэтэ томодогдон колхозой парторганизацин агитаторнуудай семинар партиин ЦК-гэй

далха дээшлүүлэгдэн түхэлэй кружогуудай тоо урда жэлэйхиэ нилээд олошооро. Партиина үдэшин хургуулиин гурбан отделени эмхидхэгдэжэ, тэдэндэ 150 коммунистууд хуралсана. Мүн марксистско-ленинзмийн үдэшин университетэй хоёр филиал хүдэлмэрилнэ. Гадна, марксистско-ленинзмийн үндэһе нууриэ 800 шахуу коммунистууд бээ дагаагд шудална.

Хуралсалай жэлэй эхилхын урда тээ бүхэ партиина эхин организацинууд партиина суглаа үнгэргэжэ, коммунистуудай политическэ хуралсал тухай асуудал зүбшэн хэлсгэн, партиина хуралсалые эмхитэйгээр эхилжэ талаар тодорхой хэмжээнүүды хараалһан байгаа.

Гэжэ зуура, зарим партиина эхин организацинууд коммунистуудай политическэ хуралсалда үшөө харюусалгагүйгөөр хандана гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Улан-Удэ станицин, түмэрзэмай узелай, паровозно депогой, вагоно 6-дахи участогай парторганизацинуудтахи кружогуудай ба политургуулинуудай түрүүшын заняинууд хуралсалай суглараагүй дээрэнэ болоогүй. Паровозно депогай парторганизацинда 11 кружогуудай ба политургуулинуудай миил табандан түрүүшын заняинууд үнгэргэгдэн байна.

Улан-Удэ станицин парторганизацин дэргэдэ эмхидхэгдэн партиин түүхын хуряангы курсые шудалха гол түхэлэй хоёрдохи жэлэй кружогто (пропагандистнэ нүхэр Земсков) нэгшье заняи үшөө болоодуй байһаар. Тийнхэд эндихи политургуулида 14 хүн хуралсаха ёһотой аад, мүнөө заняинуудта оройдоо 3—5 хүн ябана.

Промышленна зарим предпритиинуудай ба эмхи зургаануудай партиина организацинууд коммунистуудай марксистско-ленинскэ бэлдхэлэй хэр зэргэ дээшлүүлжэ байһые хинан шалгадаггүй, бээ дагаагд хуралсалай зохино анхарал хандуулдаггүй байна.

Партиин райком хадаа коммунистуудай политическэ хуралсалда бии байгаа эдэ бүхэ дутагалнууды сар соонь элирүүлжэ, тэрэниэ усадха хэмжээнүүды абанан байна.

Пропагандистнуудта ходоото туһаламжа үзүүлжэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана. Энэ зорилгоор сар үргэлжин семинаруудай заняинуудай идеино-теоретическэ хэмжээ саашадан дээшлүүлхын түлөө оролонодон. Мүн кружогуудай болон политургуулинуудай эрхим хүтэлбэрлэгшэдэй, һайн консультантнуудай хүдэлмэрийн дүй дүршэлые согсолжо, олоной шудабари болгон нэбтэрүүлжэ байна.

Г. Караманов, КПСС-эй Железнодорнон райкомой секретарь.

Медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн

Хори тосхондо медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн болобо. Энэ зүблөөндэ Ярууни, Хэжэньгин, Заиграйн ба Хорин аймагуудай медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд хабаадаа.

Энэ зүблөөндэ «Түржэ эканерүүдтэ акушерско-гинекологическа туһаламжа үзүүлгые һайжаруула хэмжээ ябуулганууд» гэһэн асуудалаар республикын главна акушер-гинеколог врач нүхэр М. Соснина элдхэл хэлһэн байна.

Мүнөө тус агитколлективэй агитаторнууд нүхэр Сталиний хэлһэн түүхэтэ үгнүүдые, СССР-ые хүгжөөжэ табандахи табанжэлэй түсэб тушаа съездын директивнүүдээр ойлгууламжын хүдэлмэри үдэр бүри ябуулна.

П. Демин.

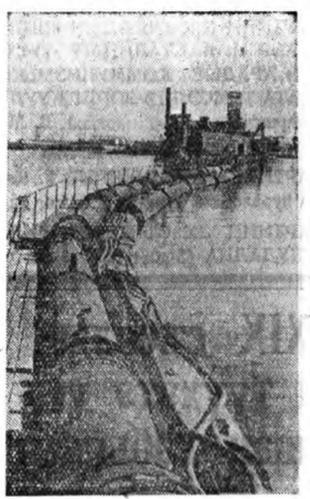
Малдаа үбһэ тэжээл эхээр бэлдхэбэ

Кульска сельсоветэй «Плания» колхоз (түрүүлэгшэ нүхэр П. Борисов) түсэбэй ёһоор 882 гектарай үбһэ сабишаха байһанаа 1035 гектарайхи сабишаха, нийтингээ малда нилээд ехэ үбһэ бэлдхэһэн байна. Мүн 250 тонно силос дараха даалгаварта үлүүлэн дүүргэе. Мүнөө энэ колхоз соломо болон зелёкобо һүрлэжэ байна.

Урһэ хүрэнгээ хааба

Хасууртайн сомоной «Победа» колхоз (түрүүлэгшэ нүхэр Кожевников) үрһэ хүрэнгэ хааха түсэбэ дүүргэжэ, 800 центнер шанинэ, 520 центнер хара ороһо, 40 центнер ячмень, 20 центнер гречиха, 540 центнер хартгабаха хааба. Колхозой гшүүд мүнөө овдсоной үрһэ (470 центнер) хаажа, ойрын үдэрүүдтэ дүүргэһын түлөө эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

Д. Доржиев.



Шанэ Каховна. Каховско ГЭС-эй барилгашад барилгын-монтажна хүдэлмэринүүдэй түсэбэ һара бүри үдүүлэн дүүргэнэ.

Днепроволекторнар галарта хүдэлмэрилэгшэ зөвлөсүүд час соо 35 мянган кубометр шорой малтана. «1000—80» гэжэ земснарядай экипаж стахановскаар хүдэлмэрилнэ. Гидроэлектростанциин байһан дорохи нүхэндэ шорой малтажа гаргахалда, тус экипаж хүдэлмэрийн графигые нилээд үдүүлнэ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «1000—80» гэжэ ехэ хүсэтэ земснаряд.

ТАСС-эй фотохронике.

ХОРИН АЙМАГТА НҮҮЖЭ ЕРЭГШЭДТЭ—ШЭНЭ ГЭРНҮҮД БАРИГДАБА

Удын сомоной Сталиний нэрэмжэтэ колхоз Татарска автономно республикаһаа нүхэжэ ерһэн колхознигуудтаа 15 шэнэ гэр богонин болзор соо бариха дүүргэжэ, мүнөө газаахи ба зоосохи шухала зүйлнүүдынь хэжэ байна.

«Нүхэжэ ерһэн колхознигуудтаа эдэ гэрнүүды октябрийн 30 болотор тухаан үгэхэдэй» гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Г. Будажапов хөөрэнэ.

ХҮҮГЭДЭЙ ШЭНЭ ЯСЛИ Хори тосхондо 45 хүүгэдэй байха шэнэ, һарууд ясли баригдажа дүүрбэ. Энэ яслида аймагай центрын албаагшадтай ба хүдэлмэрилэгшэдэй хүүгэд абтажа байна.

ХҮДӨӨГЭЙ ШЭНЭ БИБЛИОТЕКА

Дэдэ—Курбын сомоной Тээгдэ тосхондо хүдөөгэй библиотекэ һаяхан эмхидхэгдэбэ. Библиотекые даагшаар нүхэр С. Дондокова ажаллана. Энэ библиотекэ хамта 2000 гаран элдэб номуудтай юм.

Тээгдэ тосхондо ажаһуудаг Курбын леспромхозой модошод ба Калининэй нэрэмжэтэ колхозой гшүүд Энэ оройнгоо суута уривзохөөлшодой шэнэ шэнэ номуудые уншаха арга боломжотой болоо.

МЕДИЦИНСКЭ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ЗҮБЛӨӨН

Хори тосхондо медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн болобо. Энэ зүблөөндэ Ярууни, Хэжэньгин, Заиграйн ба Хорин аймагуудай медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд хабаадаа.

Энэ зүблөөндэ «Түржэ эканерүүдтэ акушерско-гинекологическа туһаламжа үзүүлгые һайжаруула хэмжээ ябуулганууд» гэһэн асуудалаар республикын главна акушер-гинеколог врач нүхэр М. Соснина элдхэл хэлһэн байна. Мүнөө тус агитколлективэй агитаторнууд нүхэр Сталиний хэлһэн түүхэтэ үгнүүдые, СССР-ые хүгжөөжэ табандахи табанжэлэй түсэб тушаа съездын директивнүүдээр ойлгууламжын хүдэлмэри үдэр бүри ябуулна.

МАЛДАА ҮБҮЭ ТЭЖЭЭЛ ЭХЭЭР БЭЛДХЭБЭ

Кульска сельсоветэй «Плания» колхоз (түрүүлэгшэ нүхэр П. Борисов) түсэбэй ёһоор 882 гектарай үбһэ сабишаха байһанаа 1035 гектарайхи сабишаха, нийтингээ малда нилээд ехэ үбһэ бэлдхэһэн байна. Мүн 250 тонно силос дараха даалгаварта үлүүлэн дүүргэе. Мүнөө энэ колхоз соломо болон зелёкобо һүрлэжэ байна.

УРҮЭ ХҮРЭНГЭЭ ХААБА

Хасууртайн сомоной «Победа» колхоз (түрүүлэгшэ нүхэр Кожевников) үрһэ хүрэнгэ хааха түсэбэ дүүргэжэ, 800 центнер шанинэ, 520 центнер хара ороһо, 40 центнер ячмень, 20 центнер гречиха, 540 центнер хартгабаха хааба. Колхозой гшүүд мүнөө овдсоной үрһэ (470 центнер) хаажа, ойрын үдэрүүдтэ дүүргэһын түлөө эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

Д. Доржиев.

Гадаадын интервентүүдһээ Дальна Востоги сүлөөлэгдэһөөр гушан жалэй ой

Дальна Востоги гадаадын интервентүүдһээ ба сагаанвардееүүдһээ сүлөөлгө гушан жалэй саада тээ дүүргэгдэ хэн. «1922 оной октябрь нарала Советскэ республика ехэ илалты һайндэрлэбэ: Дальна Востогой Улаан арми ба партизанууд болбол интервентүүдтэй гарта байһан Советскэ газарай һүүлшын участок болохо Владивостогые Японско эзэмдэгшэдтэ сүлөөлһэн байна» гэжэ «ВКП (б)-гэй түүхын Хуряангы курс» дотор хэлэгдэнэ.

Советскэ засагые усалхаха, манай Эхэ оронни өөрын эрхэ мэдэлгүй, капиталистическэ гүржүүдтэй колони болохо гэжэ бодомжолһон, уласхоордон империализмзын бүхэ түсэбүүдэй буруу хүрэлгэһэн гадаадын эзэмдэгшэдые намналгаар ба Дальна Востогто Советскэ засаг һэргэн бодхсолгоор дүүргэһэн байна.

Залуу советскэ республикада эсэргүү дай эхилхэдэ, манай ардай хорото дайсад тэрэнэй дальневосточной хизаарые булимтаран эзэлэгтые онсо удхашанартай гэжэ тоолодог байгаа. 1917 оной ноябрда «Бруклин» гэжэ американска крейсер Владивостокско портдо ороо хэн. Тэрэнэй буунуудай туһаламжаар город дотор советскэ засаг тогтоолохогүй гэжэ американецнууд найданан байба. Мүн тэрэ үедэ американска эсэргүүд ородой дальневосточной городуудые булимтаран эзлэхэ зорилго табижа, Номгон океанаар Филиппины руу абашагдажа эхилжэ хэн. 1917 оной ноябрийн 19-дэ США Советскэ республикада үлэхэлэгшэ блокада сонсохо хэн. США-гэй, Англин ба Франциин консулнууд Владивостогто антисоветскэ ээлжэтэ харата ябуулгануудһаа эмхидхэһэн байна. Тийнхэд, 1918 оной августда США-гэй империалистууд эбсэгтэ экспедициин эхилһэн тухай сонсохо. Американска журналист Ральф В. Бэрнесай асуудалуудта харюу үгжэ зуура, «1918—1919 онойуудта САСШ-эй үргэн нигтэ арал СССР-эй арадуудтай дайлагдаха дүрэгүй байгаа. Гэбшье, энэнь 1918 ондо САСШ-эй правительствын (Японтой, Англитай, Франциитай хамтадаа) СССР-тэ добтолхонд наад хэзүгэй» гэжэ нүхэр Сталин заагаа хэн. (И. В. Сталин, Зохёолнууд, 13-дах том, ноур 139).

Августын 16-да американска 27-дохи полк Владивостогто эржэ буугаа хэн. Японско дивизитэй хамтадаа, тэрэ ябууд дундаа советскэ частнуудта эсэргүү байлдаанда оробо. Тэрэнэй хойноһон американска 8-дах дивизин бусад частнууд эржэ бууба.

Американска эзэмдэгшэд Дальна Востогто эрээд байхадаа шуната ябуулганууды хэн байна.

Тэдэнэр японцуудтай хамтадаа терророй гурим тодхоого, капиталистическэ богослолгые һэргээгээ. Сучанай ба Шкотовой, Приамурьейн ба Забайкальейн арад зон интервентүүдтэй ээрлиг ашанууды хэзээдшье мартахагүй.

США-гэй, Англин ба Франциин империалистууд залуу советскэ республикада эсэргүү гадаадын легионууды эльгээбэ, белогвардейскэ банданууды суглуулһан ба эбсэглэһэн юм. Тэдэнэр хадаа хаанай шуната адмирал Колчагы ба атаманууд Семенов, Калмыков гэхэ мэтын бусад алууршадые али болохоор дэмжэһэн байгаа. Эдэ сагаанвардейскэ тогтоолошод болбол Вашингтоной, Лондондой, Токиогой ба Парижын өһөдүнгөө эзэлэй хүсэл эрмэлзлэг үтэ дууламгайгаар бөлүүлдэг табионуудын байһан юм.

Советскэ аралта эсэргүү США-гэй империалистуудай эмхидхэһэн дайнай уршагаар гансахан Дальна Востогто ба Сибирьтэ тухэйлан тоолоходо миллион шахуу хүн алагдан байгаа. Советскэ Россияда эсэргүү интервенци эмхидхэгшэдэй —США-гэй империалистуудай хэн энэ хорото ябуулга хэзээдшье мартаглахагүй. Американо-японско добтолгоо Дальна Востогой аралдай ажахые эсэслэн һандаргаа хэн.

Өөрынгөө эсэргүү, политическэ ба экономическа добтолгые США-гэй хэдшье үргэдэн дэлгэрүүлжэ һаанэ, Советскэ Россия дэлхэй империализмда эсэргүү дайнда илажа гараһан юм.

«Холбоото Штадууд ба Япон тухаа хэлбэл» гэжэ 1919 оной июльд В. И. Ленин бэшэ хэн, — тэдэнэй үбайгүй, гэмтэ чуухай, имагта тэдэнэй капиталистуудые баяжуулгада зорюулагдадаг дээрэмдэгшын аашые, Россияда добтолгыень гэдэртэ сохио гэһэн политическэ уг зорилго тухын түрүүн урдаа табинабди. Эб найрамдал баталаа гэжэ эдэ хоёр гүрнүүдтэ олон дахин ба хүндтэйгөөр дурадханамай, харин тэдэнэр бидэндэ харюушые үгөөгүй ба бидэнтэй дайлагдажа үргэлжлөөр байна, тийнхэ зуураа, Деникинды ба Колчагы туһална, Мурманск ба Архангельскые тононо, Японин ба Хойто Америкын Холбоото Штадуудай тоноулашад—капиталистуудта ородой таряашадай героническаар эсэргүүсэжэ байгаа газарнуудые, илангага Зүүн Сибириэ хоһорнуулжа ба үгырүүлжэ байна». (В. И. Ленин, Зохёолнууд, 29-дах том, ноур 477).

Колчагые бута сохио Сталинска генеральна түсэбэ амжалтатайгаар бөлүүлһэн ябадал Дальна Востогой байдалые үндэрөөр хубилгаа хэн. Сагаанвардейскэ терроршье, японо-американска дайшадтай интервенционистска ябуулганууды Ленин—Сталинай партиар эмхидхэгдэн дальневосточной партизануудай хүсэн түгэс хүдэлмэрийн дүлые унтаргажа шадаагүй.

Дальна Востогто японцуудай эхээр диндэлгэ хадаа 1919 оной зун Сучанда американцуудые бута сохилгоор батагдаа. Американска экспедиционо корпусые хяа бута сохилһон партизануудай Сучандахи илалта болбол гадаадын интервентүүдтэй эсэргүү Советскэ Дальна Востогой арадуудай тэмсэлэй түхэлдэ эгээн алдарт хуудан болохо оробо.

1920—22 онойуудта США-гэй дальневосточной бүхэ политика болбол советско-японско дай үргэдхээ, Советскэ республикые үгы хэхэ, Номгон океанда дээрэмдэхэ талаар өөрынгөө конкурент—Японие һуларуулаха, шадалгүй болгохо ябадал зорюулагдаһан байгаа. 1921 оной майн 26-да Приморьедо болоһон сагаанвардейскэ урбала энэ түсэбэй хубин байгаа. Тэрэниэ японско командовани, американска консул Макгаун, США-гэй тусхай түлөөлэгшэд — Смит ба Кларк гэгшэд бэлдэхэдэй юм.

Советскэ орондо шэнэ аюул тохёолдобо. Тэрэн тухай большевистскэ партиин Центральна Комитет сар дээрэнэ һэргэлэн хануулан байна.

Дальна Востогой территория дээрэ сагаанвардейшыне саашадан үргэдхэлгэ хадаа РСФСР-т нилээд ехэ аюул ушаруулжа, РСФСР-тэ зарим гэдэ гу, али бүрин блокадые уласхоордон капитал дайын һэргээхэ аюул болохо магадгүй гэжэ гурбадахи Дальневосточной партиина конференцидэ ЦК-гэй эльгээһэн телеграмма соо хэлэгдэн юм.

Партиин Центральна Комитет армие бэхжүүлхын тула сэрэгтэй бүлэг хүдэлмэрилэгшэдые центриэ Дальна Востогто эльгээһэн байна. Партиина конференциин уриагаар коммунистическэ ехэ хүснүүд дальневосточной улаан полкунуудта нэмэгдэн ороһон юм. Амурска партиорганизациин коммунистуудай хартарын фронтдо татагдаа хэн.

Шэнэдын эмхидхэгдэн ба бэхжүүлгэдэн улаан частнууд контрдобтолгодо оробо.

Американо-японско империализмзын хүлгэншэд-сагаанвардееүүд Волочаевск ба Славск шадар бута сохилгодо. 1922 оной октябрийн 25-да советскэ эсэргүүд Владивостогые интервентүүдтэ сүлөөлөө.

Энэ ехэ илалта тухаа Московско Советэй пленум дээрэ Ленин нигжэ хэлжэ хэн. «Эдэ амжалтанууды туйлаханда хэдэ шэнэн хохилодой гаранниэ таанад һайса мэдэнэ, гражданска дайнай хэды удаан унжагайрһаниэ ба хэды шэнэн ехэ хүсэ тэрэнэй абаниниэ таанад һайса мэдэнэ. Мүнөө Владивостогые дайшалан абалга болбол (тээд, Владивосток хошошы һаа, энэ город манай бшуу) бидэнэр тээшэ, манай туйлалтанууд тээшэ бүгэдэниитын эрмэлзлгы бидэнэртэ, бидэнэртэ бултанданмай харуулаа. Энэшье тэндшье — РСФСР. Энэ эрмэлзлэг болбол бидэнэртэ добтолон ороһон гражданска дайсадна ба гадаадын дайсалһаа бидэнэрэе абаара». (В. И. Ленин, зохёолнууд, 33-дах том, ноур 399).

Американо-японско интервентүүдтэй бута сохилгоной, хизаарта советскэ засагай һэргэн байгуулагдаһанай һүүлээр Дальна Востогой ажалшад амгалан байгуулаһанууды үргэнөөр дэлгэрүүлэе. Олон мянган хүнүүд Приамурьедэ үзэгдөөгүй шэнэ предпритиинууды барихын тула Хабаровскын цент-

тэ котлованууды малтажа хэн. Приморьедо ба Уссурийскэ дээрүү орой модоной промышленнэ ехэ ажахынууд байгуулагдаһан байһан эрбэ дээрэ заһанан бинадууд олоор бин болгон.

Тайга соо нимэ ехэ хэзэгшэ гэмшэ түүхэ сохилгодо дээрүү юм. Хүнүүдые һан поездиууд, металл, түхээрлэг ашаһан сохилгодо Дальна Восток руу таһарал гээр субаба. Шэнэ һаруу хүүдтэй эргэлзэд гэр байр талнууд, хургуулиин байшанууд, культуран ордонууд жэрэ Москвай, Уралы, Ленин заводуудта бүтээгдэн хүснүшинуудтай дүнгөөн али зүгэй тайгые нойрһоон байһан Дальна Восток үсөөн хүн гэгдэнги хизаар байһан Сталинска табанжэлнүүдтэй соо алишы талаараа хү промышленностотай ба урлбарһан социалистическэ хүүдтэй хизаар болонхой.

Һүүлшын ходин жэл соо Эхэ оройной карта дээрэ бинһон городууд — Комсомольскэ Гавань, Магадан, Бажан, Облучье индустриальны центриүүд, социалистическэ турын шухала гулмантанууд Гитлеровскэ Германияе бинһоной һүүлээр Дальна Востогт гоё һайхан болоо. Хизаардуудта ба тосхонуудта шэнэ ганууд бодхоогодо, колхознигуудай ургаса улам бүри дазаһана барилгын бүри һайр суданууд далайда гарады.

Японско империалистическэ сүлөөлэгдэн Урда Саян Курильска аралууд дээрэ культура, ажабайдал хадаа советскэ ёһоор ехэ түргэн шэнэхдэгдэн хубилгада. Иманьяна гэгдэнги ажахы модон заганаһай, ой модон советскэ горно эрхим промышленност байгуулагдаа.

Һалбаран хүгжэһэн Дальна Восток гоё һайхан сэн түгэс социалистическэ тэрэнэй омоговольны ба болоно. Дальна Востогой промышленностини 1913 онд һан жэлэй продукциһаа үлүүдүкин жэл соо гаргадаг предпритиунууд хизаарай заводууд бин юм. Дайнай хойто табанжэлэй турша соо ган баровска хизаарта шулуун нэй, гэр байһан барилгын промышленностин бусад шэнэ ринууд олоор бин болоо. Амуреын Амурска област ба техникескэ культуранууды ехээр үзэгдэ болобо.

Дальневостогийхойдой һайн байдал ба культури шэнүүдхын тула оромной хайралдаггүй. Хэдэн арба хүн ба дунда хургуулинууд, сад олон янзын нагд жэлэлгын эмхи зургаанууды засагай тогтоодоһон байгуулагдада, мүнөө хүдөөнэ, Хэдэн зуугаад кинотеатрууд, библиотекэнууд, байшанууд, культуран театрууд, музейүүд энэ ехэ хизаарай ажалшады

